

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Spirationem à paternitate, & filiatione sola ratione nostra differre contra
Scotum & Durandum probatur. c. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

Basilus.

23.
Notiones
non distin-
guuntur per
respectus ad
creaturas.

dem eum ea de causa appellavit, ut naturalem, & verum patris substantia fuerit declararet, sed tamen, nequis humanitas aliquid edictum, genitumque intelligeret, denno etiam substantiam designans, verbum illud, & sapientiam, & splendorem nominavit, ex illis enim vocabulis impati-
bilitatem in gignendo, eternitatem item, & decorum illud, quod in Deum convenit, cogitatione apprehendimus. Ecce quomodo Athanasius existimat, ex omnibus supul-
ominibus vnam notationem filiationis Characterizant, & sigillatam significari. Idem omni-
no habet Basilus homil. in illa verba. In principio erat verbum, & ait, verbum itaque dixit, ut impassibilem pa-
tris generationem ostendat, & perfectam filij substantiam Theologizet, & incommunionem sine tempore filij ad Pa-
trem per hanc ostendat. Et infra, Si dixisset in principio erat Filius, appellatione filij cogitatio de passione generationis subijset. Ratione vero relationis rationis quā con-
notat verbum ad creaturas filiatione non est consti-
tuenda diversa notio personarum, quia notiones per-
sonarum non debent distinguere per respectus ad creaturas, sed inter se tantum. Et hac eadem de causa ratio doni non est distincta notio à ratione spiritus, vel amoris producti: quia solum addit supra spiritum respectum rationis ad creaturas; tum etiam, quia ratio doni est velut generica, ratio vero spiritus velut particularis; ex communi autem, & particulari non constituitur distincta notio. Ratio vero ingenti licet addat relationem illam rationis supra paternitatem; quia tamen illam addit respectu personarum intra ipsum Deum, ideo notio est primæ personæ. Reliqua quæ de voce, ingentium, notatione digna sunt, dicemus dis-
put. 140. an autem liceat aliter de notionum numero sentire, dicemus art. 4. huius quæst.

DISPUTATIO CXXXVIII.

An spiratio activa distinguatur realiter à paternitate, & filiatione.

Spirationem à paternitate, & filiatione, sola ratione nostra differre contra Scotum, & Durandum probatur, cap. 1.

Quare dicantur in Deo esse quatuor relationes reales, cap. 2. Ob solam distinctionem rationis, non prædicari spirationem, de paternitate, aut filiatione, vel contra, cap. 3.

CAPVT I.

Spirationem à paternitate, & filiatione, sola ratione nostra differre contra Scotum, & Durandum probatur.

Scot. & Du-
rand. sent.
1.

Fundamen-
tum illius.

Cum spiratio activa, quæ dicitur relatio spiratoris, sit in Patre, & Filio, à quibus Spiritus sanctus procedit, disputatur ab Scholasticis; utrum ex natura rei ab illis differat, an sola operatione nostri intellectus. Scotus autem in quodl. 5. art. 2. in fine existimat, distinguere ex natura rei, non sicut res differt à re, sed media illa distinctione, quam ipse formalem vocat, eisdem prorsus adductis rationibus, quibus docuit attributa inter se, & ab essentia, & relationes ab essentia ex natura rei formaliter distinguere, quas retulimus disput. 116 cap. 3. & disput. 120. c. 3. Præcipua tamen est, quia diversa admodum prædicata dicuntur de vna, quæ non de alia, ut satis constat; inter quæ illud maiorem vim habet, quod dicimus spirationem realiter Filio à Patre communicari; paternitatem vero, & filiationem realiter non communicari affir-

mamus. Quo sane fundamento nixus Durandus in 1. d. 13. q. 2. nu. 14. octo rationibus probat, spirationem activam realiter distinguere à paternitate, & filiatione, non quidem media illa distinctione, quam ipse Durandus non admittit, ut eisdem locis durandus notauimus, sed distinctione omnino reali.

Hanc sententiam eodem modo censio esse falsam, sicut illam de distinctione attributorum ab essentia, aut essentie à relationibus, & personis eisdemque testimonijs, & rationibus refellenda est. Quare cum S. Thomas in hoc articulo in solutione 3. Caietano in hac quæst. articulo 2. & Caietaniensis ibidem 2. p. Commentarij, Mattheo in primum quæst. 30. artic. 4. dub. 2. Capreolo in primum distinct. 13. quæst. 1. art. 2. concludendum est spirationem ex natura rei, & ante nostram considerationem, idem esse cum paternitate, & filiatione; id quod præter allata testimonia in illis disputationibus confirmat etiam Boethius lib. de Trinitate cum inquit, relatio multiplicat Trinitatem, quod intelligendum est per oppositionem relatiuam, ut disput. 147. explicabitur, & Anselm. libro de Spiritu sancto, qui, ut communiter refertur, ait, in diuinis omnia esse vnum ubi non obuiat relationis oppositio; quis tamen sit sententia Anselmi eo loco, disputatione citata cap. 4. dicemus. Adde etiam Damascen. lib. de fide cap. 1. qui ita scribit. Vnum idemque omnino sunt Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, nisi, quod Pater genitus non est, Filius genitus est, Spiritus processit, quod autem in ea distinctione est (scilicet in essentia diuina) cogitatione sola distinguuntur.

Deinde ex sententia Durandi, & modo loquendi illius sequitur, concedendam in Deo esse quaternitatem contra definitionem Concilij Lateranensis sub Innocentio VIII. in cap. Damnamus, de summa Trinitate, & fide Catholica. Respondet Durandus in eo cap. solum damnamus sententiam, quam Ioachim Abbas Magistro sententiarum falso imponebat; nimirum in Deo essentiam cum relationibus quaternitatem in solis relationibus. Verum hoc subterfugium inane est; eadem enim ratio est quaternitatis prioris illo modo, & hoc posterioris, quo illam affirmat Durandus; ideo namque damnamus quaternitas, quia fides Catholica non quaternitas in Deo concessit nisi Trinitatem; & totum numerum in Deo, qui solum est in personis, & relationibus, ad ternarium reduxit. Rationibus vero Scoti, & Durandi eodem modo satisfaciendum est, quo supra disputationibus allegatis respondimus, ne probarent essentiam à relationibus, seu personis ex natura rei, seu realiter distinguere.

Cæterum contra nonnullos Thomistas obiectandum est, falso eos asseruisse, spirationem distinguere realiter à paternitate, & filiatione, non in genere rei, sed in genere relationis; quoniam si realiter distinguuntur in genere relationis, ut sit etiam in genere entis distinguantur; multiplicato enim in inferiori, multiplicatur etiam superius. Nam qui potest fieri potest, ut vna relatio secundum rem non sit alia, & illæ non sint duæ res, & duo entia.

CAPVT II.

Quare dicantur in Deo esse quatuor relationes reales.

Quæ vero ratione absolute dicantur in Deo quatuor relationes reales, etiam illi realiter non distinguantur, difficile apparet. Nam, ut notum est, præter